

به مناسبت انتشار جلد اول کتاب خاطرات «اردشیر زاهدی» به زبان انگلیسی

ایران در محور سیاست جهان!

چگونه مطالعات تاریخی می تواند در این برهه حساس تاریخ،

به سود سیاست هایی که در مورد ایران اتخاذ می شود،

سودمند و کارساز باشد

نیازمند شناخت بهتر از خود در طیف جهانی و امور داخلی و گذشته نزدیک خود دارند زیرا این شناخت و آگاهی از آنان گرفته شد چون بیش از ۳ دهه آشفتگی از زمان کناره گیری شاه از تخت پادشاهی درکار بوده است.

خوشبختانه نخستین دو جلد کتاب خاطرات وزیر پیشین امور خارجه ایران (۷۳-۱۹۶۶) به فارسی پیش از این در ایران انتشار یافته و توجه قابل ملاحظه ای را جلب کرده است.

زندگی و دوران خدمت اردشیر زاهدی بگونه ای افسانه ای بوده است. او همیشه مرد عمل بجای غرق در اصول سنتی دیپلماسی بوده، با وجود این که دوران خدمتش پیوسته پیرامون امور دیپلماسی حرکت می کرده است.

در واقع او یک سیاستمدار تمام عیار بوده و به آرامی و با مهارت بسیاری از رهبران مهم دوران بعد از جنگ جهانی دوم را با هم مرتبط ساخته است.

مهارت و شایستگی او بود که به ایران برای حفظ موجودیت خود و تلاش در جهت رهایی از تسلط قدرت های خارجی و کوشش برای

برای همیشه دگرگون می کنند. بیشتر کتاب های مهم بطور معمول غافلگیرانه ارائه میشوند، پیامشان غیر منتظره است، و تقریباً همیشه خوانندگان درس هایی از آن می گیرند و آنرا با تجربیات خود مقایسه و ترکیب می کنند که بینش دگرگون کننده ای نسبت به واقعیت ها داشته باشند.

خاطرات اردشیر زاهدی چنین کتابی است، گرچه فقط ترجمه جلد اول آن به انگلیسی انتشار یافته و البته ترتیب چاپ و انتشار جلد های بعدی نیز داده شده است.

ترجمه جلد اول کتاب خاطرات زمانی انتشار یافته که جهان نیاز به شناخت بیشتر اهمیت ایران، تمرکز روی این کتاب، نویسنده اش و آن کشور داشته است. در این صورت، شناخت و آگاهی نسبت به ماهیت آن کشور و جامعه آن در این هنگام که ایران برای آینده خاورمیانه و بسیاری عوامل مربوط به آن و تعادل استراتژی غرب و شرق نقش ساز بشمار میرود دارای اهمیت زیادی است.

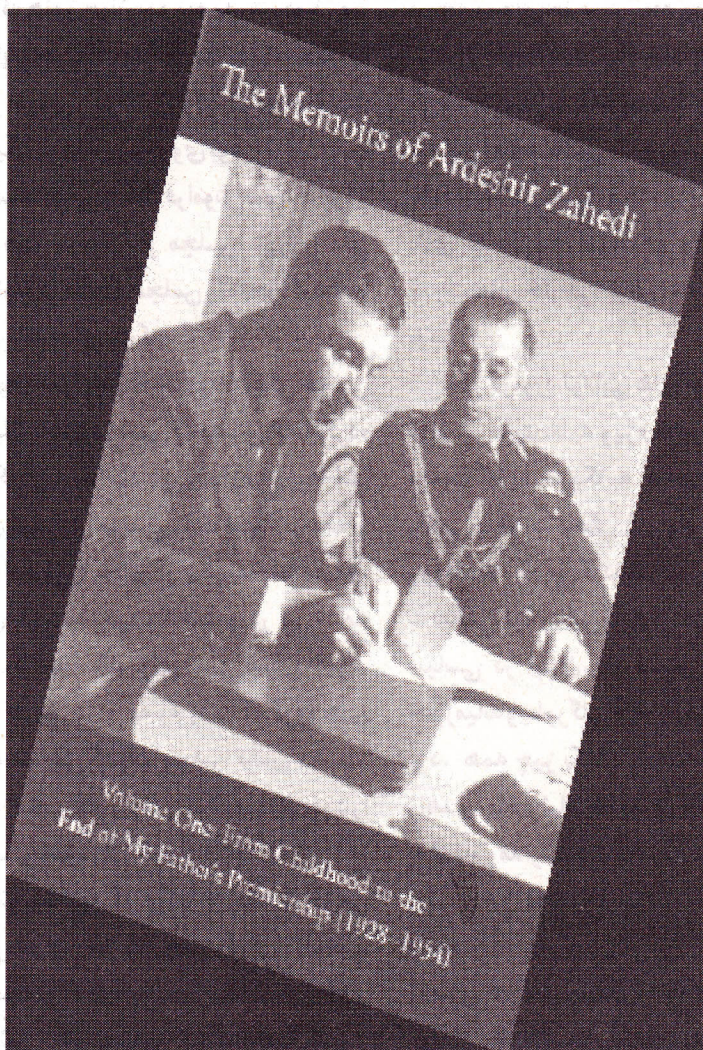
این کتاب هنگامی انتشار می یابد که مردم ایران

به مناسبت انتشار ترجمه انگلیسی جلد اول خاطرات اردشیر زاهدی وزیر پیشین امور خارجه ایران در زمان حکومت پادشاهی ایران و آخرین سفیر کشورمان در امریکا، مجله معروف Defense & Foreign Affairs مقاله تحلیل گونه ای در شماره ژانویه خود به چاپ رسانده که جلب توجه فراوانی کرده است.

اردشیر زاهدی در گفتگو با احمد احرار سردبیر کیهان لندن، به شرح خاطرات خود پرداخته که ۲ جلد از ۴ جلد آن به فارسی تاکنون انتشار یافته است. جلد اول آن که بوسیله فرهنگ جهانپور از فارسی به انگلیسی ترجمه شده، بتازگی انتشار پیدا کرده و توجه گسترده علاقمندان را جلب کرده است.

«گرگوری کاپلی» Gregory Copley دبیر مجله Defense & Foreign Affairs در مقدمه بررسی جلد اول کتاب خاطرات اردشیر زاهدی از کودکی تا پایان کار پدرش، در دوره ای بسیار حساس از تاریخ معاصر ایران نوشته است:

کتاب های مهم اندیشه ها را بطرق مختلف

ساختار تمدنی مدرن قادر به هماهنگی و همگامی با قدرت‌های عمده اقتصادی و صنعتی یاری داد.

زاهدی همگام و در کنار شاه بود که بی صبرانه برای بازآفرینی نقش ایران بعنوان یک قدرت تاریخی می‌کوشید. باین خاطر، شاه دست زاهدی را برای گفت و شنود با رهبران جهان بازگذاشت و او از پروانه‌ای که داده شد بطور کامل برای دیدار و آشنایی و شناخت روسای جمهوری امریکا از دوایت آیزنهاور گرفته تا جیمی کارتر و روسای جمهوری بعدی سودبرد. زاهدی بایشتر رهبران اروپا، شوروی، ترکیه، خاورمیانه از جمله بسیاری از اسرائیلی‌ها دیدار کرد.

حتی در زمان جنگ جهانی دوم و ربودن سپهبد فضل‌الله زاهدی پدرش (و تبعید اجباری او به لوانت) بوسیله نیروهای انگلیسی که آن زمان در ایران بسر می‌بردند. زاهدی که یک نوجوان بود برای تماس با پدرش به دیدار افرادی رفت که بعدها در ایران و منطقه خیلی مهم شدند. آنچه موجب شگفتی خوانندگان کتاب خاطرات است این که به فراخور حال از این افراد یاد شده و حتی با کلمات مهرآمیز از جیمی کارتر (۸۱-۱۹۷۷) سخن بمیان آمده که استراتژی او موجب اقدامات گمراه‌کننده شد و زیربنای ایران و حکومت شاه را سست کرد و به پیا خاستن تندروها و آخوندها منجر گردید که کشور را در اختیار خود گرفتند.

البته اردشیر زاهدی سفیر پیشین کلمات تند بجا در مورد نقش سازانی چون مقام اطلاعاتی انگلیس (بعدها نماینده مجلس) فیتزروی مک لین (بعدها سرفیزوری) بکار برده که تپانچه روی شقیقه پدرش گذاشت و او را در زمان جنگ جهانگیر دوم ربود. و هم چنین کرم‌ت (کیم) روزولت از افسران اداره اطلاعات امریکا (CIA) که مدعی شد مسئول ضد کودتایی بود که نخست وزیر تندروی ایران محمد مصدق را در تابستان ۱۹۵۳ برکنار کرد. شاید مهمترین

در آن هنگام سفیران امریکا و بریتانیا در تهران بکلی بی‌خبر از رویدادهای ایران بودند. در واقع ماموران اطلاعاتی امریکا و انگلیس می‌کوشیدند در مسیر جریان آب حرکت کنند، اما نه مصمم بودند و نه هماهنگ با نیروهایی که به تنهایی علیه مصدق و نیروی نظامی او ایستاده بودند.

جای بحث نیست که این ژنرال فضل‌الله زاهدی بود که بعد از یک عمر مبارزه و جنگ مستقیم که جسماً و روحاً قهرمانی خود را نشان داد و جراحاتی برداشت (و همچنان گلوله‌ها در بدنش باقی ماند)، به تجهیز و یک پارچه کردن گروه‌های مختلف مردم ایران، نظامیان و رسانه‌های گروهی برای براندازی دولت مصدق همت گماشت.

بخش کتاب خاطرات، توصیف دست اول و زنده رویدادهای سال ۱۹۵۳ و این که چگونه روی داد باشد.

کتاب خاطرات حاوی جزئیات به شدت قانع‌کننده توده‌ای از اسناد امریکا و انگلیس و آرشیو شخصی زاهدی درباره سقوط دولت مصدق است که می‌کوشید قدرت کامل را در دست گیرد.

این اسناد که زاهدی ارائه کرده، خواننده را به این واقعیت نفس‌گیر رهنمون می‌شود که نه کیم روزولت، نه CIA و اینتلجنت سرویس انگلیس زمینه‌ساز سقوط مصدق بودند. این جریان رویدادی بود که از واکنش مردم ایران و نخست‌وزیر منتخب شاه برای بدست گرفتن قدرت بعمل آمد.